

Évközi 17. vasárnap

1Kir 3,5,7-12

„Adj hát szolgáltnak éber szívet...”

Gibeonban megjelent az Úr Salamonnak, éjszaka, álmában. Így szólt az Isten: „Kérj, mit adjak neked!” ... „Igen, Uram és Istenem, királyná tetteid szolgáltnak atyám helyett. De hát fiatalember vagyok, nem tudom, miként kell uralkodni. Ráadásul kiválasztott néped élén áll szolgáltnak, egy nagy nép élén, amely akkora, hogy se szeri, se száma. Adj hát szolgáltnak éber szívet, hogy meg tudja különböztetni a jót meg a rosszat. Mert hisz ki tudná másképp kormányozni ezt a te népes népedet?” Tetszett az Úrnak, hogy Salamon ilyen kéréssel fordult hozzá. Ezért így szólt hozzá az Úr: „Mivel épp ezzel a kéréssel fordultál hozzám, nem hosszú életet vagy gazdagságot kértél magadnak, nem is ellenséged életét kérted, hanem bölcsességért könyörögtél, hogy szem előtt tartsd az igazságot, lásd, megadom neked, amit kértél. Bölcs és értő szívet adok neked, amilyen nem volt előtted, s nem lesz utánad sem.”

Salamon király (Kr. e. 965–926), aki Nátán próféta Isten kedveltjének nevezett, Dávid és Batseba fia volt. Ifjúságáról semmilyen adatot nem közöl a Királyok könyve. Még Dávid életében társuralkodóként került hatalomra, hála ambiciózus édesanyjának. Trónra lépése után a fáraó lányát vette feleségül, majd békepolitikája miatt sok asszonyt vett maga mellé, mint a szomszédos országok követeit. 40 évig uralkodott és kevés konkrét kritikai észrevételt tesz a Biblia uralkodása árnyoldalairól, őt magát pedig a bölcsességi irodalom patrónusának tekinti. Ez a történet a bölcs fejedelem lelkivilágát mutatja be, aki a helyes uralkodáshoz Isten bölcsességét kéri. Uralkodásának kezdetét Dávid politikai végrendelete segítette, amely nem uralkodói bölcsességet tartalmazott, hanem konkrét politikai intézkedéseket javasolt fiának (1Kir 2,5–9.13–46). Igazi nagy birodalmat hozott létre, de a központosítás és a nagy adók erős ellenállást váltottak ki. A megnövekedett udvartartásában jelentős irodalmi munka folyt, és maga is érdeklődött a bölcsességi irodalom iránt (1Kir 5,9–14 3,16–27). Nevéhez kapcsolja a hagyomány az Énekek énekét, a Prédikátor könyvét, a Bölcsességek könyvét és az egyes zsoltárokat is. A Salamon végrendeleteként ismert apokrif mű a Kr. u. III–IV. századból való, és csak azt jelzi, hogy a zsidókeresztény egyház is elfogadta bölcsességi tekintélyét.

A jelen szöveg „éber szívről” beszél, mely a szemita felfogás szerint az Isten bölcsességére figyelő éber intellektust jelenti. A szemita elképzelés szerint az emberi személyiség központja a szív, amely magában foglalja az intellektuális, az érzelmi és az akarati szektorát is az embernek. Amit az ember a szívével jól lát, azt nemcsak az értelmével látja be, hanem teljes érzélem világával is rá hagyatkozik és akaratával is a felismerése mellé áll. Egy uralkodónak létfontosságú, hogy ne zavarodjék össze a szíve, tudja, mi az igazság, képes legyen azt követni és annak megfelelően dönteni.

A modern személyiségszemlélet és tudomány szétválasztja az ember döntésének intellektuális, érzelmi és akarati szektorait, következésként a felismert igazság nem feltétlenül követett igazság lesz. A bölcs ember nemcsak helyesen ítél, hanem helyesen érez és helyesen dönt. A bűnös ember szívét, vagyis a személyiségét a bűn összezavarja, ezért az ítélete is és az érzelmei is ellentmondásosak lesznek. A Bibliának nem minden olvasója lesz uralkodó, de minden embernek döntéseket kell hozni. Ezért nem mindegy, hogy az Isten iránti érzékeny szív vezeti, vagy élete folyamán, esetleg rossz döntései következtében, érzéketlené válik az Isten és az emberek iránt.